

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри економіки,
менеджменту та адміністрування
протокол від 7 вересня 2020 р. № 2
в.о. завідувачки кафедри

(Юлія УШКАРЕНКО)

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ
КОМПОНЕНТИ
СТРАХУВАННЯ**

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Опис курсу

Назва освітньої компоненти	ОК 27 Страхування
Викладач	Світлана Євтухова (Svitlana Yevtoukhova), кандидат економічних наук, доцент https://orcid.org/0000-0001-7521-8459
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2998
Контактний телефон	(0552) 32-67-62
Email викладача:	s.evtoukhova@gmail.com
Графік консультацій	Тиждень Б, середа, за призначеним часом
Методи викладання	Презентації, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	залік

1. Анотація дисципліни: дисципліна розкриває проблеми теорії та практики страхування, розкриваються такі види страхування: майнове, особисте, відповідальності, кредитів, депозитів, перестрахування. Особлива увага надається вирішенню завдань із застосуванням системи показників ефективності діяльності страхових компаній.

2. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: послідовне формування у студентів знання основних положень теорії і практики страхування.

Завдання:

- з'ясування об'єктивної необхідності, сутності й ролі страхування в сучасних ринкових умовах;
- висвітлення організації та шляхів розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності;
- розгляд умов особистого страхування, страхування майна, страхування відповідальності, а також перестрахування з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність – Здатність розв’язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб’єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв’язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб’єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову

інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
5 кредити / 150 годин	38	38	74

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова / вибіркова компонента
2021-2022	4	072 Фінанси, банківська справа та страхування	2	Обов'язкова компонента

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, мультимедійний пристрій для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, рубіжний, підсумковий контроль); Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Веб-браузер, MS Excel.

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного

матеріалу. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розгляду навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розподілу II)	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СТРАХУВАННЯ					
тиждень 1	Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування: 1.1. Необхідність та зміст страхування. 1.2. Класифікація страхування. 1.3. Форми страхування.	лек - 2 год., практ. – 2 год., самост. – 6 год.	Основні: 1, 2, 4 Додаткові: 1-3 Інтернет-ресурси: 1, 2, 6, 12	Опитування, розв'язання практичних завдань	5

	1.4. Системи страхування.				
тиждень 2	<p>Тема 2. Страховий ринок:</p> <p>1.1. Зміст та структура страхового ринку.</p> <p>1.2. Внутрішня система та зовнішнє середовище страхового ринку.</p> <p>1.3. Ліцензування страхової діяльності.</p>	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самоств. – 6 год.	Основні: 2-5, Додаткові: 4-6, Інтернет-ресурси: 1, 6, 7, 10, 12-17	Опитування, розв'язання практичних завдань	5
тиждень 3	<p>Тема 3. Майнове страхування:</p> <p>1.1. Структура та види майнового страхування.</p> <p>1.2. Добровільне страхування майна підприємств.</p> <p>1.3. Добровільне страхування домашнього майна громадян.</p> <p>1.4. Страхування транспортних засобів та вантажів.</p>	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самоств. – 6 год.	Основні: 4-7, Додаткові: 1-4, Інтернет-ресурси: 1, 3, 5-8, 12	Опитування, розв'язання практичних завдань вирішення кейсів	5
тиждень 4	<p>Тема 4. Особисте страхування:</p> <p>1.1. Страхування життя та його види.</p>	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самоств. – 6 год.	Основні: 1-3, Додаткові: 4-6 Інтернет-ресурси: 1,	Опитування, вирішення завдань, тестування	5

	<p>1.2. Види страхування від нещасних випадків.</p> <p>1.3. Страхування додаткової пенсії.</p> <p>1.4. Добровільне медичне страхування.</p>		3, 4, 6-8, 10,	ня	
Модуль 2. СТРАХУВАННЯ ЗА ОСНОВНИМИ КЛАСИФІКАЦІЙНИМИ ОЗНАКАМИ					
тиждень 5	<p>Тема 5. Соціальне страхування.</p> <p>1.1. Зміст ат функції соціального страхування.</p> <p>1.2. Суб'єкти та об'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування.</p> <p>1.3. «Сутність пенсійного страхування.</p>	лк. - 2 год., практ. – 2 год., самоств. – 6 год.	Основні: 1-3, Додаткові: 1, 2, Інтернет-ресурси: 1, 2, 4, 8-12	Опитування, вирішення завдань	5
тиждень 6	<p>Тема 6. Страхування відповідальності</p> <p>1.1. Зміст та структура страхування відповідальності.</p> <p>1.2. Сутність страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних</p>	лк. - 2 год., практ. – 1 год., самоств. – 6 год.	Основні: 5-8 Додаткові: 2-4, Інтернет-ресурси: 1, 3, 8-12	Опитування, розв'язання практичних завдань вирішення кейсів	5

	<p>транспортних засобів та їх суб'єктів.</p> <p>1.3. Страхування професійної відповідальності.</p>				
тиждень 7	<p>Тема 7. Змішане страхування.</p> <p>1.1. Страхування кредитних ризиків та депозитів".</p> <p>1.2. Способи страхового захисту у процесі кредитування.</p> <p>1.3. Системи страхування депозитів.</p> <p>1.4. Страхування ризиків довірчого управління при іпотечному кредитуванні та житловому будівництві.</p>	<p>лк. – 2 год.,</p> <p>практ – 1 год.,</p> <p>самоств. – 6 год.</p>	<p>Основні: 2-5,</p> <p>Додаткові: 1-3,</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 2, 7-12,</p>	<p>Опитування, розв'язання практичних завдань</p>	5
тиждень 8	<p>Тема 8. Перестраховання та співстрахування</p> <p>1.1. Зміст перестраховання</p> <p>1.2. Основні та допоміжні функції перестраховання</p> <p>1.3. Види перестраховання</p> <p>1.4. Співстрахування та його особливості.</p>	<p>лк. – 2 год.,</p> <p>практ. -2 год.,</p> <p>самоств. – 6 год.</p>	<p>Основні: 2-5</p> <p>Додаткові: 4-6</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 6-8, 12</p>	<p>Опитування, вирішення кейсів, практичних завдань</p>	5

тиждень 9	Тема 9. Актуарні розрахунки. 1.1. Суть та завдання актуарних розрахунків. 1.2. Класифіка ція актуарних розрахунків. 1.3. Тарифна ставка: структура та методи розрахунку. 1.4. Суть та види страхових премій	лк. – 2 год., практ. -2 год., самост. – 8год.	Основні: 1, 5, 8, Додаткові: 2-4 Інтернет- ресурси: 1, 6, 8-11, 12	Опитува ння, розв'яза ння практич них завдань	5
--------------	---	--	--	---	---

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

9.1. Модуль 1. Економічна сутність страхування – 50 балів

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали.

На практичних заняттях –20 балів.

Виконання індивідуальної самостійної роботи – 15 балів

Тест за перший модуль 1 –15 балів.

9.2. Модуль 2. Страхування за основними класифікаційними ознаками

Форма (метод) контрольного заходу, критерії оцінювання та бали

На практичних заняттях –20 балів.

Виконання індивідуальної самостійної роботи – 15 балів

Підсумковий тест –15 балів.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

9.3. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	

74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Підсумковий контроль: залік проводиться на останньому модульному контролі. Оцінка «зараховано» виставляється, якщо студент набрав 60 або більше балів. У разі невиконання цих вимог студент отримує незадовільну оцінку («не зараховано») і має право на два перескладання: перше – викладачу, друге – комісії, створеній деканом факультету. У випадку успішного перескладання підсумкового контролю студентом, він отримує мінімальну задовільну оцінку (60 – 63 балів – результат E за шкалою ECTS).

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні:

1. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: підруч. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 544 с.
2. Рябенко Г.М. Страхування : [навч. посіб] / Г.М. Рябенко, Н.М.Сіренко, А.С. Кравченко. – М. : МНАУ, 2014. –426 с
3. Кириленко О.П. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. – Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. – 516 с.
4. Дорошенко С. Л. Зростання капіталізації страхових компаній у контексті глобалізаційних законодавчих змін / С. Л. Дорошенко // Страховий ринок України в умовах фінансової глобалізації : зб. мат-в II Міжнар.наук.- практ. конф. (10, 11 квітня 2014 р., м.Київ). – К. : Лазурит Поліграф, 2014. – С.103–105.
5. Рябенко Г.М. Страхування : [навч. посіб] / Г.М. Рябенко, Н.М.Сіренко, А.С. Кравченко. – М. : МНАУ, 2014. –426 с.
6. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник /І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.
7. Соціальне страхування: навч. посіб. / І.Г. Благун, Ю.М. Кушнірчук, Р.П. Підлипна; Львів. держ. ун-т внутр. справ. — Львів: СПОЛОМ, 2015. — 270 с
8. Сокиринська І.Г. Страховий менеджмент: навч. посібник /І.Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І.Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.

Додаткові:

1. Андрусь М.І. Проблеми розвитку особистого страхування населення в Україні. Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. 2015. Вип. 5. С. 782-786.
2. Антикризова стратегія розвитку України: соціально-економічні, фінансові та глобальні виклики: монографія / під заг. ред. А. В. Сидорової. Вінниця : ДонНУ, 2016. 328 с
3. Гринчишин Я.М., Прокопюк А.В. Стан та перспективи розвитку страхового ринку України. Молодий вчений. 2017. №3 (43). С. 622-626.
4. Горбач Л.М., Кадебська Е.В. Страхування: підручник. - К.: Кондор-Видавництво, 2016. - 544 с.
5. Диба В.А. Сучасний стан та перспективи розвитку страхових компаній в Україні. Економіка та держава. 2016. № 11. С. 80-83.
6. Золотарьова О.В. Ключові тенденції та пріоритети розвитку ринку страхових послуг в Україні. Економіка і суспільство. 2017. №11. С. 413-420.

Інтернет-ресурси:

1. Закон України «Про страхування» // Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2664-14&key=4/UMfPEGznhhkFW.ZiTkeV/THI4ows80msh8Ie6#Text>
3. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1961-15#Text>
4. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1057-15#Text>
5. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» // Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1877-15#Text>
6. Офіційний сайт Об'єднання «Платформа Лайф-страхування» //Електронний ресурс: <https://www.kniazha-life.com.ua/03022020>
7. Офіційний сайт Асоціації «Страховий бізнес» // Електронний ресурс: <https://afi.org.ua/partner>
8. Офіційний сайт Федерації страхових посередників України // Електронний ресурс: <http://fspu.com.ua/>
9. Офіційний сайт Комітету Верховної ради України з питань фінансів, податкової та митної політики // Режим ел. доступу: <http://komfinbank.rada.gov.ua/>

- 10.Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eiopa.europa.eu>
- 11.Офіційний веб-портал Верховної ради України // Електронний ресурс: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc555>
12. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України // Електронний ресурс: <http://uainsur.com/liga/about/info/>
- 13.Офіційний сайт Hotline finance // Електронний ресурс: <https://hotline.finance/ua>
- 14.Офіційний сайт Національної асоціації страховиків України // Електронний ресурс <https://www.nasu.com.ua/>
- 15.Офіційний сайт «Альфа страхування» // Електронний ресурс <https://alfaic.ua/ru>
- 16.Офіційний сайт страхової компанії «Аска» // Електронний ресурс <https://aska.ua/>
- 17.Офіційний сайт страхової компанії Polis24.com.ua // Електронний ресурс <https://polis24.com.ua/o-kompanii/istorii-i-cennosti/>